ҐОЛОС

ТИЖНЕВИК

Львів 23 травня 1937

Рік I. Ч. 19.

Передплата: (в краю, ЧСР, Австрії й Румунії) місячно 60 гр., чвертьрічно зл. 1·60, піврічно зл. 3·—, річно зл. 5·50. В інших краях піврічна передплата 1 амер. долар, річно 2 амер. доляри, або їх рівновартість у валюті даної держави.

Ціна 15 гр.

Адреса: „ГОЛОС" Львів, Міцкевича ч. 11.

„Є тільки один ворог --- фашизм"

Комінтерн діє. Невпинно й витривало, всіми шляхами і засобами веде наступ на наші села й міста, використовує кожну щілину, кожне слабе місце національних рядів.

„Провідні" чинники українського життя, ні тимбільше загал громадянства, дуже часто ніякогіського поняття не мають, або що-гірше навіть не намагаються дізнатись, що діють, що думають, до чого змагають підземні сили організовані в нас Комінтерном через свою секцію „Комуністичну Партію Польщі" (КПП) і її сьогодні вже тільки підсекцію „Комуністичну Партію Західньої України" (КПЗУ). Якщо тільки комуна не виявляється надто назверх, не загрожує безпосередно їхній шкурі — наські „політики" і „керманичі" готові примкнути навіть очі на всю її підземну роботу, благоденствувати з „ослаблення комуни" й... мовчати.

А тимчасом комуна пролізає в їхні ряди, розкладає їх й дуже часто використовує їх для своєї роботи і для своєї справи.

Перед нами ось купка нелегальної комуністичної „бібули" з часу від листопада 1936. до травня 1937. Летючки, маніфести й ухвали КПП й КПЗУ, числа органу Ц. К. КПЗУ „До наступу", орган „Комсомолу З. У." „Досвітні Огні", орган КПП „Валька Мас" й ін. Помняті, подерті, заболочені — розкидувані бо вони і кольпортовані масово по наших селах і містах.

Читаючи їх, стає ніяково, як мало знаємо про те, що діється в отому підземеллю, чим Комінтерн ловить і затроює українські душі, якими способами і засобами послуговується у своїй акції. Ще ніяковіше, коли подумати, що нічого, майже таки нічого не протиставляємо тій роботі комуни.

І тому зазнайомитися із тим усім треба доконче. І все це розглянемо в сьогоднішній і чергових статтях.

Головним мотивом, що пронизує усю оту „літературу" московського Комінтерну в українській і польській мові, це передовсім і головним чином боротьба з „фашизмом". „Немає ворога на лівиці" (подуманій м. ін. дуже широко, як про це буде мова дальше — б. к.), „є тільки один ворог фашизм" — це гасла постанов V. пленуму ЦК КПП, що відбувся в лютому ц. р. й які підчеркувані в кожній летючці, в кожному числі коморганів.

Уся ненависть, уся слина і лайка комуни скермована передовсім проти оцього клятого „фашизму". Уся акція комінтерну спрямована до того, щоб згуртувати проти нього „демократичні сили". „Особливого значення" придають постанови ЦК КПП „спільній боротьбі проти національного шовінізму". Націоналісти — це „харцизяки", „фашистська чума", „галаїстра, що живе з торгів національними інтересами на ласці ворогів України" і „мріє про про злочинний (!) похід на Київ". Проти них, проти отих „власних Франко й Молів" вони закликають усю українську демократичну, а навіть католицьку, молодь піти „слідами іспанського юнацтва", „очищуючи Західню Україну з усієї зрадницької і гітлерівської нечисті й голоти", „агентів найбільшого ворога польського і українського народу, ката людства — Гітлера". Під кличем „демонструйте в збитих і одностайних рядах проти фашизму!" проходив і цьогорічний організований Комінтерном день 1-го травня.

І тому, ясна річ, Комінтерн не спускає з ока подій в Еспанії, придаючи величезну вагу вирішенню тамошньої війни і закликаючи знову ж усю „демократію" підпомогти еспанській очолюваний комуною „людовий фронт". „Комуністична Партія Польщі" видає в лютому ц. р. навіть окрему летючку зприводу задуму польського уряду відібрати польске громадянство тим полякам, що пішли в армію еспанського „людового фронту", створюючи там „польський полк свободи ім. Й. Домбровського". Орган же „комсомолу ЗУ" „Досвітні вогні" в ч. 1(7). з 1937. пише ясно й виразно, що „на окопах Мадриту рішається доля не тільки Іспанії"... „Це наша (читай комуністична — б. к.) рішається доля! Переможуть продажні генерали Франко й Моля ликувати ме світова реакція й бандитизм. Гітлер і Мусоліні покраютъ між себе не тільки землі Іспанії. Вони... навалою вдарять на Рад. Україну, Радянський Союз — покраютъ землі України"...

Цей страх комуни перед можливою програною в Еспанії, доказує, що там йде змагання про „бути чи не бути" большевизмові. Що на полях Еспанії рішається, як це вже ми колись писали, й доля України. Що програна московського большевизму в Еспанії, це послаблення панування Москви й на СУЗ — і тому вони цього так дуже бояться.

Цей страх, примара неминучої програної примушує світову й наську комуну мобілізувати нібито „в обороні демократії" всіх її прихильників: УСДП, УСРП, демократичних діячів УНДА (так !так! — див. квітневе число „До Наступу" — б. к.), відкликуватися до „чесних" і „віруючих католиків" (див. „Досвітні вогні" з січня ц. р. — б. к.), всіх „без огляду на світогляд і організаційну приналежність" (там же — б. к.), ввесь, як вони пишуть табор „об'єднаних демократичних (!!) сил", або „антифашистів — без ріжниці партійної приналежности", чи пак „політичних і релігійних переконань".

Цей страх перед „фашизмом", що перей4шов, як це б'ють на тривогу комуністичні летючки „до офензиви на цілому фронті", каже комуні послуговуватися у своїй агітції визвольницькими нераз навіть чисто національними кличами. В летючках і часописах КПП рясно від таких фраз, як „вільна й незалежна Польща", „єдино можлива польська рація стану", „слави про Польщу, правдиву Польщу" й „правдива оборона Польщі" перед „розшарпанням" гітлерівською Німеччиною, „єдиним ворогом" її незалежности і т. д. і т. д. Маніфест же ЦК КПЗУ з грудня мин. року пишається заголовком „За волю, за щасливе майбутнє українського народу" і теж повно в ньому покликів „в ім'я врятування (!!!) нашого народу" про „цілковиту національну свободу й незалежність" (чи не таку, як її завела Москва на СУЗ! — б. к.), „цілковите самокреслення З. У.", про здобуття... автономної для них як і запевнень, що „єдиною реальною політикою, яку сьогодні може вести український народ" це створення „людового фронту". Правда це тільки так в маніфесті, бо вже в летючках і часописах комуністичні вожаки згадують тільки про єдність „польської й української демократії" й що найбільше... автономію.

І тому теж вожаки КПП й КПЗУ йдуть на повну злагоду з усіми противниками націоналізму (соціялістами, демократами, католиками). „Немає ворога на лівиці" заявляють вони ший плян боротьбуоенадь оенаі ое ни що-разу і тішаться, що наприклад постанови конгресу ППС „висунули на перший плян боротьбу з фашизмом", що в Каменярях і Робітничій Громаді у Львові головачі УСРП і УСДП виголошують „гарно виготовлені реферати" про Еспанію, проти „фашистівських гнобителів і національних зрадників" (про це на другому місці — б. к.).

Є тільки один ворог — „фашизм". Значить природніми союзниками комуни всі ті, що проти націоналізму. Їх „боротьбою з фашизмом" комінтерн радіє, вітає її і піддержує. І тому теж „робота" наської лівиці — всіх отих радикалів, уесдуптівців і всяких їх демократичних прихвостнів з УНДА чи звідки інде це тільки вода на млин комінтерну.

„Немає ворога на лівиці" — цей клич каже все й доказує, що тим, що підготовляє ґрунт комуні, перемозі большевизму, й повному закріпощенню України — це вся ота наша ліва чи й права різношерста демократія, лібераl масонерія, що паношиться і в нашому громадянському життю.

І тому, щоб перемогти комунізм — треба перемогти й цю заразу.

Б. Кравців.

В неділю, 23. травня в год. 12-тій у великій залі Народнього Дому

СВЯТО ЧОРНОМОРСЬКОЇ ФЛЬОТИ

Участь беруть:

Лейтенант української фльоти **С. Шрамченко**, ред. **В. Качмар**, **Хор Студентів Богословської Академії**, **В. Михайлівська**, **Я. Придаткевич**, **Ю. Савицький**. Опріч того **Смичковий квартет й „Гамалія"** в інсценізації **В. Ковальчука.**

Декорації: **А. Малюца.** При фортепяні: **др. Б. Кудрик.**

Білети від 50 до 2.50 до набуття в книгарні Наук. Т-ва ім. Т. Шевченка

Із 17 числом ми розіслали розрахункові переказы. Усіх Вп. Передплатників просимо вплачувати негайно передплату на дальші місяці, а наших Вп. Заступників і Кольпортерів вирівнювати належности за кольпортажу. „ГОЛОС" — ВАШ ЧАСОПИС. І його Ви піддержите й розбудуєте приєднуванням нових передплатників, масовим поширюванням і точним вплачуванням передплати й належностей за кольпортажу.

Викорінювати шкурництво й матеріялізм

Коли уважно приглядатися до розвитку нашого національного життя на західно-українських землях, тоді мусимо зупинитися на двох напрямних змаганнях, на двох тенденціях цього розвитку. З одного боку є це змагання до морально-духового перерождення й оновлення, з другого до суспільно-господарської розбудови та перебудови. Щоденні виявни цих тенденцій з'ясовують нам їх суть і значення в сучасному і майбутньому розвитку українського життя.

Чи треба наводити багато даних на доказ, що процес здорового морально-духового перерождування й оновлювання широких народніх шарів у нас не тільки відбувається, але й осягнув великі успіхи? Чи кожний із нас зокрема і ми всі разом не є свідками і хто в більшій, хто в меншій, а хто й у ніякій мірі чинними учасниками цього процесу?

Візьмім от хочби те, що в нас щораз більше приймається і поширюється звичай обходити врочисто наші національні свята, святкувати річниці великих і світлих історичних подій, вшановувати пам'ять національних героїв. Попри всі інші важні й відрадні прояви, на які так багаті останні кільканадцять літ у нас, — все це свідчить про перерождування і народжування нової душі українця, про запановування нової, здорової і шляхетної та геройчної моралі. А факт, що в нашому народі зростає і міцнів в першу чергу культ таких подій як 22. січня, 1. листопада, 29. квітня, Базару і Крутів і таких людей як Шевченка і Миколи Міхновського, Петлюри, факт звороту сучасної української думки до світлих державницьких традицій нашого давно- й недавно-минулого — вказує ясно і недвозначно, на які цінності спирається та по яких напрямних іде оцей вищезгаданий процес нашого морально-духового перерождування й оновлювання. І це є незвичайно важне й радісне!

Що ж торкається нашого змагання до суспільно-господарської розбудови та перебудови, то і тут досягнено значних успіхів. Та не обговоренню тих успіхів хочемо присвятити дальші рядки, а чомусь іншому.

Справа ось у чому. В силу природного розвитку і життевої конечности у нас почався відплив надміру робочих сил із сільських господарств до ремесла, торговлі й промислу. Повстало зусильне змагання творити в цих ділянках наші власні варстати праці на селі й у місті.

Водночас заіснував факт безробіття більшости української інтелігенції, яка в інших умовинах не була очевидно безробітною. Перед нею стануло рубом питання: Що робити? — Питання поставлено гостро і рішуче і життя вимагає на нього відповіді.

І тут почалася переоцінка цінностей, яка принесла у висліді „сумерк культу державної посади“ і зворот великої частини тієї інтелігенції до практичних звань, до торговлі й промислу.

Не будемо обговорювати всіх додатніх і від'ємних сторін цього суспільного явища. Звернемо увагу на одне, зв'язане з цим процесом, шкідливе намагання деяких кругів нашої суспільности. Є це намагання відділити економічну ділянку від цілости нашого національного життя, зробити її самоціллю, намагання вивищити понад усі інші матеріяльні цінності.

Це намагання не має ще сьогодні сміливости виступати явно і славно. Та проте воно існує і ділає способами і засобами „підлазки“.

І так, поширюється „безсторонній“ погляд, що культурно-освітня, суспільно-політична, наукова і т. д. діяльність „не оплачується“.

Що не варто цими справами займатися, бо вони нічого „конкретного“ не дають або дають дуже мало, а „бідувати чейже не варто“. Не варто „посвячуватися“, „робити із себе жертву“, наражуватися на невигоди та небезпеки. Політика? — Але ж перше треба бути господарсько-сильним, а політична діяльність має другорядне значення. А зрештою до економії не треба мішати політики, бо в економії найважнішою річчю є інтерес, інтерес і ще раз інтерес. І т. д. і т. п.

Таке упрощування і спростачування тієї преважної проблеми та поширювання такого плиткого і страшенно поверховного погляду про ці важні справи приносить і ще більше в майбутньому може принести просто необчислимі своєю шкідливістю та загрозливістю шкоди для нашого національного організму.

Є, очевидно, пекуча потреба нашої суспільно-господарської розбудови та перебудови. Є теж тверда дійсність і неуступчива життева конечність. Але це все є що іншого, а що іншого є поквапне „вивтікування“ із загрожених і небезпечних, важливого значення, позицій. Що іншого є шукання передусім вигідних і дохідних пристановищ. Що іншого є обмежування і замикання себе в крузі вузьких особистих матеріяльних справ і турбот.

Це не значить, що ми виступаємо проти доцільности і практичности. Виступаємо проти надміру і звироднення практичности у грубе шкурництво і матеріялізм!

Це не значить, що ми хочемо українців бачити романтиками, що задивлені в зорі впадають в яму під ногами. Виступаємо проти того, щоб дивитися тільки в яму і тільки під ноги!

Це не значить, що ми проповідуємо культ матеріяльної нужди й бідування. Виступаємо проти намагання поширювати звеличування самозадоволеного вигідного животіння і проти культу духової вбогости та нужди!

Коли б розвиток нашого життя пішов по лінії „практичної оцінки і тверезого вирахування“, то у висліді ми стали б не здоровою національною спільнотою, що змагає до великого, а перетворилися б у збираниму, що оре, сіє, торгує, фабрикує і щораз глибше вростає та зливається із чужим політичним і суспільно-господарським організмом. Тоді ми ступили б на шлях нашої національної загибелі.

Не можна допускати до того, щоб у нашому житті повставали типи єрусалимських міняйлів, які коли й ідуть до національного храму то тільки на те, щоб у його притворі міняти гроші і торгувати.

Треба боротися із загрозою спростачування нашого національного й особистого життя і спихання його на манівці вигідництва та матеріялізму. Треба боротися за поставлення означених цінностей на означеному і властивому місці.

Дмитро Штикало.

Перед бережанським судом

Перед судом присяглих у Бережанах почався 10. травня ц. р. процес проти 15-ох селян із Потуторів і Котова пов. Бережани.

Обвинувачують їх у тому, що вони брали участь у прилюдному збіговиську в Котові 21. травня 1936 року, побили солтиса громади Котова Яна Цесельського, зневажили його як самоврядного урядника і не послухали його, коли взивав юрбу розійтися, та побили Александра Карпінського. Ольга Бесага й Ольга Фатюк мали кричати до юрби (біля 150 осіб): „Брати українці! Чи не маєте каміння? Бийте поляків, ляхів і мазурів!“ — і так під'юджували юрбу.

На лаві обвинувачених засіли: 1. Теодор Сеньків, 2. Василь Барилка, 3. Гринько Корбило, 4. Михайло Хичій, 5. Іван Хичій, 6. Михайло Канюка, 7. Михайло Вальків, 8. Іван Левицький, 9. Василь Лапунька, 10. Гаврило Заседко, 11. Ярослав Ковальчук, 12. Богдан Лапунька, 13. Петро Бесага, 14. Ольга Бесага, 15. Ольга Щур, зам. Фатюк.

Двох перших обвинувачених перебуває у в'язниці, інші відповідають з вільної стопи.

Боронять адвокати др. Володимир Бемко і др. Михайло Західний.

На підставі вердикту суддів присяглих видав трибунал такий засуд:

1. Теодор Сеньків — 3 роки в'язниці; 2. Василь Барилка — 2 роки; 3. Гринько Корбила — 2 і пів року; 4. Михайло Хичій — 1 рік; 5. Іван Хичій — 1 рік; 6. Михайло Канюка — 8 міс. (у завішенні); 7. Михайло Ваньків — 8 міс. (у завішенні); 8. Іван Левицький — 1 рік (у завішенні); 9. Гаврило Заседко — 1 рік; 10. Ярослав Ковальчук — 1 рік; 11. Петро Бесага — 1 рік; 12. Ольга Бесага — 6 міс. (у завішенні); 13. Ольга Щур зам. Фатюк — 6 міс. (у завішенні) в'язниці.

Лапунька Василь і Лапунька Богдан звільнені.

Коронація англійського короля

В Лондоні відбулася коронація англійського короля Юрія VI. із великою пишнотою.

Траса коронаційного походу виносила 6 миль. Взяло в ньому участь шість мільйонів людей, в цьому сотки тисяч чужинців і гостей із закордону. Пресову службу виконували 4.000 журналістів.

До Лондону приїхало дуже багато достойників чужих держав, визначних політиків і військових. Поза кулісами офіційних бенкетів й обходів відбувалися неофіційні розмови й наради дипломатів над важними політичними справами.

Важні розмови й наради відбули ці дипломати в Парижі, де зупинилися, повертаючи з коронаційного обходу в Лондоні.

З життя і преси

РАДИКАЛИ В „ЛЮДОВОМУ ФРОНТІ“.

В органі „Центрального Комсомолу Зах. України“ „Досвітні вогні“ ч. 1. (7.) за січень 1937. прочитали ми з великим зацікавленням статтю (надіслану з кругів комунізуючої радикальної молоді) п. з. „Зприводу двох рефератів“. Стаття бо вказує знову справжнє обличчя наських соціялбаранів і комуністичні настрої в їх організаціях. Довідуємося, що „в юнацьких (радикальних і усдупівських — р.) організаціях гомонять часто дискусії і гарячі репалки, читають реферати й часописі, зірко і пильно стежать за кожною зміною на еспанському фронті.

Свідком таких рефератів і дискусій ми були в Каменярах і Робітничій Громаді у Львові. В Каменярях виголосив **гарно виготовлений реферат ред. Павлів** (підч. наші — р.) Так ред. Павлів, як і всі учасники дискусії над його рефератом висказалися за народним урядом Іспанії, який бореться за демократичну республику проти фашистівських гнобителів і національних зрадників ген. Франко й Моля. Гостро й одностайно всі промовці нап'ятнували подле (так! — р.) становище всієї української реакції, яка проти національних інтересів (?! — р.) українського народу під небеса вихвалює збунтованих генералів і наймитів міжнародного фашизму і надто оклеветує визвольні (!! — р.) змагання іспанського народу“.

Розхвалюючи оттак ред. Павлова і радикальних промовців — автор дорікає тільки потому ред. Павлову, що він промовчав справу Народнього Фронту і його ролі в змаганнях народних мас Іспанії за свободу і демократію“. Як так — обурюється він — адже **„їх справа є справою каменярів“** (підч. наше! — р.).

Згадавши ще реферат теж про Еспанію, що „його виголосив гром. Буняк у Робітничій Громаді“, автор статті заявляє, що „каменярська, щиро поступова молодь хоче не тільки слів, але чину. Хоче нести допомогу іспанським борцям (з „людового фронту“ — р.), хоче вчитись від них і помогти їм“.

І як після того вірити в „запевнення радикальних дубів і всяких соціял-баранів, що вони не працюють на користь Комінтерну, коли вони роблять його роботу, а справу „людового фронту“ тільки... промовчують!

Присилайте передплату!

Провідник нової Еспанії

Р. КЕРЧ: Франко — Вожд Еспанців, Квартальник „Вістника“ ч. 2, ст. 82. Львів 1937. Ціна 1.50 зл., — передплатники „Вістника“ платять половину. Виписувати: Львів, вул. Чарнецького 26. — Адм. „Вістника“.

Перед нами книжечка про вождя новітньої Еспанії — ген. Франка. Вийшла вона як 14-ий з черги випуск книгозбірні „Вістника“, що ось уже четвертий рік правильно щотри місяці дає широким кругам української суспільности актуальні і виховні речі. Досі маємо завдяки книгозбірні чотири книжечки про сучасних провідників нової націоналістичної Европи: Мусолінія, Гітлера, ля-Рока і ген. Франка; стару і вічно нову книжечку про визволення і панування нації — Макіявеля — „Володар“, якої автора „ненавидять ось вже чотириста років“ — без всякої шкоди для його популярности і для правильности його блискучої анализи реальної дійсности“; книжечки про творців німецького об'єднання наполеонівського періоду: публіциста і мислителя Ґерреса, державного мужа — Штайна і полководця Бліхера („маршал Вперед“); трибуна поневоленої Ірляндії — О' Коннеля; оборонця бельгійського народу підчас німецької окупації у світову війну і невтомного душпастиря — кард. Мерсіє; книжки Д. Донцова про „Патріотизм“ (той здоровий і той „спотворений“, на якому спекулюють „дядьки отечества чужого“) і „Дурман соціялізму (та наших соціял-ідіотів); про „Таємницю організації“, про „Завдання нового покоління“ й останньо про ген. Франка. Я навмисне навів побіжно назви усіх книжок, що їх досі видала Книгозбірня „Вістника“, бо щойно усвідомивши вагу кожної з них — зможемо належно оцінити діло, яке для справи перевиховання нашого покоління робить Вид-во „Вістника“.

Може в цьому саме й лежить причина того, що так багато українських видавництв ні словечком не згадує про появу нових книжок книгозбірні, навіть такі, які (здавалося б!) повинні були обговорити деякі праці (от хочби „Червона Калина“ про Бліхера і т. д.), або збувають кількома реченнями. Старий світ завзято бороняться...

Але мабуть цікаво буде довідатися читачам, що книжка про Мусоліні виходить оце 5-им виданням, Гітлер — витримав 4 наклади, перше видання Мерсіє вичерпане, 2-ий наклад „Патріотизму“ на вичерпанні, також і „Таємниця організації“, перший наклад „Завдання нового покоління“ розійшовся увесь за два тижні і оце вийшло друге видання цієї книжки. Певно і книжка про ген. Франко дочекається кількох видань.

Написана вона цікаво і легко, але не по простацьки (модний тепер у нас спосіб писати!). На тлі минулого Еспанії і подій, що охоплюють останніх піввіку — вирисовується характерна постать теперішнього вождя еспанського народу ген. Франка. Перед нашими очима перебігають мов на екрані багатомовні факти з його твердого, вояцького життя вплетені в криваву історію занепадаючої Еспанії: 22-и літній поручник, 32-літній полковник, а два роки пізніше генерал бригади — Франко — старшина полевої служби в Марокку а опісля командант зорганізованого ним „Чужоземного легіону“ гартується в боях до нового завдання, яке вкладає на себе в червні 1936. р. Визволити Еспанію від чужо-ворожої „опіки“ Москви, привернути у ній лад і спокій, та повернути їй колишню могутність і добру славу — ось ціль націоналістичного повстання ген. Франко.

Не словами він переводить свої заміри в чин.

Гостро актуальним являється в книжці про вождя еспанців і „післяслово“ редакції „про Дон-Кіхота і донкіхотство“, в якому читач має змогу зрозуміти, відчути душу еспанця, сина країни, що хоч географічно лежить в Европі, але психічно у великій мірі належить до Африки. І коли великий, недавно померлий, еспанський мислитель Міґуль де-Унамуно тужив у своїй творчості за „шаленим, мандрівним лицарем, що не зважаючи на лемент і крик, поперевертав би ті ляльки, що завзято гестикулюють в розмовах між собою в кортезах, в парляменті, що пообтинав би їм голови, руки і ноги, щоб знищив ціле майно і дорібок Дон-Педра і позбувся „чес нот“ Санча Панза“ — то такий лицар в Еспанії з'явився — націоналістична революція. **ав—ин.**

Передвиборча скаженнина

9. травня розпочалася в Києві міська партійна конференція, на якій київські прислужники Москви складають звіт з бурливого періоду ліквідації „постишівщини“. Як відомо, в січні ц. р. побував у Києві секретар компартії Лазар Каганович і на зборах київського „активу“ розобличив Постишева як „порушника статуту партії і прінципів демократичного централізму (?)“. Від часу побуту Кагановіча до т. зв. березневого пленуму ЦК компартії йшли на СУЗ масові арешти серед надійних і ненадійних совєтських функціонарів: найближчих співробітників Постишева Ільїна, Сапова й Петрушанського заарештували і самого ж „вождя“ Постишева нагнали з України. На теперішній конференції відбудуться перевибори міському компартії під гаслом 1. боротьби з занечищенням апарату і 2) що найважніше, обдумання виборчої кампанії проти наростаючих впливів українського націоналізму. Бо ж, як пишуть „Вісті (9. V.), „на Україну, на її столицю особливо спрямовані погляди японо-німецько-троцькістських диверсантів, терористів і вбивців, правих одщепенців і контрреволюційних **націоналістів**“. І власне для боротьби з цим „українським контрреволюційним націоналізмом“ Москва мобілізує все: і партію і сільради і ввесь державний апарат. На нараді голів сільрад київської области 30. квітня дядя Петровський взиваючи до чуйности у зв'язку з надходячими виборами говорив м. ін. таке: „Адже вже тепер попи та інші прислужники духівництва, разом з недобитками класово-ворожих елементів, націоналістами, петлюрівцями й найлютішими ворогами народу троцькістами проводять свою підривну роботу й намагатимуться всіми засобами вплинути на хід виборів“. Ввесь крик кремлівських можновладців про „зворот до мас“ подиктований нічим другим, як страхом перед ходом і вислідом виборів.

Славословлять „Правду“ — опльовують себе

В СССР відбувся зприводу святкування 25-ліття існування московської „Правди“ т. зв. день преси. Вся большевицька преса, між нею й київські „Вісті“, переповнена матеріялами про значення „любимої газети, найповажнішої й найавторитетнішої „Правди“. „Правда“ це „невід'ємна частина кожної свідомої людини“, вона „викликає захоплення й любов трудящих мас“, вона „ініціятор великих починань“ — оце москвопоклонні заголовки в „Вістях“ в день ювілею „Правди“. Навіть Максим Рильський називає її „совістю й душею великого радянського народу“ (докотився). При цих славословіях ярко виходять усі догани, якими „Вісті“ самі себе опльовують. Цитуємо: „Відомо, що троцькісти й націоналісти та інша наволоч не без успіху намагалися засмічувати газетні кадри. Зокрема редакція „Вістей“ недостатньо пильно оберігала лави свого колективу й давала можливість виступати на своїх сторінках і таким, хто виявився потім ворогом народу. Нам (себто „Вістям“) треба учитись й учитись у „Правди“. А далі мусять друкувати голоси читачів, з яких виходить, що „рівень друкованих матеріялів не задовольняє всім вимогам“, що „газета нецікава й не привертає уваги „читачів“. Справді, одне „Правда“, а друге „Вісті“ з їхніми рабськими письмаками.

В робітничому „раю“

ГРАБУЮТЬ НАВІТЬ СТАХАНОВЦІВ.

В Емільчинському районі діються речі, які надзвичайно яскраво висвітлюють, як відбувається т. зв. добровільна здача сільсько-господарських продуктів совєтській державі. Коли мин. року колгоспи не виконали в цьому районі доставі льону, вирушив голова райвиконкому з цілою лавою своїх посіпак на села й почав насильно відбирати від селян їх власний льон, який вони засіяли на своїх присадибних городах. Діялися під час того сцени доволі веселі — бо товариш голова виконкому награбив в першу чергу стахановців, які мали найбільше льону. Так, що опісля другі селяни брали стахановців на сміх за „вдячність“ соціялістичної держави за ревний труд для неї. „Вістям“ (з 22. 4.) не остає нічого другого, як назвати цей випадок „порушництвом сталінської конституції“ (а може якраз діяння в дусі цієї „конституції“?).

ДОЛЯ РОБІТНИКІВ.

„Вісті“ з 8. травня повідомляють, що в м. Вовковинці на Вінничині робітники будівельники не одержали зарплати ще від 3. серпня 1936. Ця справа тепер знайшлася в прокуратурі для „дослідження“. Спокійні совєтські бюрократи мають час на „досліджування“, а робітник пухне напевно з голоду.

Із СУЗ

ПІСЛЯ ПЕРШОТРАВНЕВОЇ ШУМИХИ.

Ледві закінчилося святкування „свята міжнародного пролетаріяту“ — 1. травня, до якого стахановці готувалися всякими „соцзмаганнями“, як уже першого дня після першотравневої шумихи прийшло до нових провалів. І так: вугілля видобуто в Донбасі 3. травня всього 74.4 відс. пляну; залізної ж руди лише 70,5 відс. а мангану 52,2 відс. От маєш московські перехвалки з першотравневими „темпами“.

„ДБАЮТЬ“.

Москва відома з того, що на всі лади вихвалює свою соціяльну опіку над робітниками, а зокрема на відтинку мешкального будівництва. Як ця справа в дійсности виглядає, роз'яснює нам в сотий раз ось хоч би „плян діяльности“ міськради в Сталіно (Донеччина): З 75-мільйонного бюджету намітила міськрада на розбудову робітничих мешкань лише... 81.000 карбованців. Це вже навіть большевицькій пресі забагато й вона накидаєтся на сталінських бюджетників.

НЕ ВЕЗЕ З СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИМИ МАШИНАМИ.

Заледві закінчили сівбу й оранку, як уже совєтська преса зчиняє крик зприводу ремонту збиральних машин. І тут уже провалили. Беремо для порівняння дані з мин. року. На 1. травня мин. року відремонтували в „УССР“ 88,6 відс. комбайнів, цього ж року лише 10,4 відс. Двигунів лише 4,9 відс. а молотарок заледві 2 відс. „Вісті“ счиняють алярм, навіть „сам“ Мендель Хатаєвіч погрожує. Як бачимо, колективне господарство з року на рік „поступає вперід“.

ФАБРИКА ПЕР В УКРАЇНІ.

Щойно цього року закладають першу фабрику пер до писання в Києві. Це взагалі щойно друга фабрика цього рода в СССР. Досі виробляла одинока совєтська фабрика 600 міл. пер річно — себто не цілих 4 пера на одного громадянина річно.

УКРАЇНСЬКА МОВА В „УКРАЇНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ“.

Перед нами звідомлення двох совєтських видавництв в Україні: Державного видавництва національних меншостей і Державного літературного видавництва України. Перше видавництво має видати в 1937. р. „два мільйони примірників книжок еврейською, болгарською, німецькою, польською та чеською мовами“. Виходить, що московську мову сучасні можновладці СУЗ не зараховують до мови меншин в Україні. Звісно ж — це мова панівна в цілому СССР. Державне літерат. в-во України видало в 1936 році 3,374.000 прим. української поезії й прози. Оба повищі числа наглядно виказують про вагу української мови в „українській республиці“ в порівнянні з усіми другими мовами.

КРАДУТЬ.

Моск. пресова агентура ТАСС подає з нагоди відкриття виставки 750-річчя „Слова о полку Ігоревім“ в Ленінграді таку московсько-нахабну звітку: „На виставці представлений повний бібліографічний огляд всіх досліджень цього найвизначнішого памятника стародавнього російського(!) літературного епосу“.

Жидів усувають і б'ють

ПОЛЬСЬКІ АДВОКАТИ Й ЛІКАРІ ПРОТИ ЖИДІВ.

В Польщі є 7.189 адвокатів, із цього 3.806 жидів (53%). На останньому з'їзді союзу польських адвокатів ухвалили резолюцію, що домагається законного обмеження доступу жидів до адвокатури. Відсоток жидів адвокатів не повинен перевищати відсотку жидів у загальній скількості мешканців Польщі.

Знову ж на загальних зборах союзу лікарів ухвалено, що лікар жид не може належати до цього союзу.

Зприводу цих ухвал жиди дуже „обурені“ й огірчені.

ПРОТИЖИДІВСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ У БЕРСТІ н. БУГОМ.

У Берестї н. Бугом убив жид поліцая Кендзора. Зприводу цього повстали там протижидівські заворушення, підчас яких били жидів і нищили жидівські доми.

В царстві Сталіна

СТАЛІН НЕ ВІРИТЬ ВЖЕ Й АРМІЇ.

Совєтський уряд видав недавно дуже знаменний декрет.

Цей декрет встановляє у військових формаціях червоної армії інституцію воєнних комісарів, а у військових округах воєнні ради. Це треба оцінювати як намагання Сталіна реорганізувати армію, піддаючи її впливам цивільних партійних комуністичних чинників. До цих чинників Сталін має більше довіря як до військових. Згаданим декретом хоче Сталін осягнути кращу і більше сторожку контролю над армією.

Одним із проявів недовіря Сталіна до армії є теж перенесення маршала Тугачевського із становища заступника народнього комісаря оборони на становище команданта другорядної надволжанської воєнної округи.

„Геніяльний“ Сталін не почуває себе безпечно!

ПРОВАЛ БЕЗБОЖНИЦЬКОГО РУХУ В СОВЄТАХ.

Чолова большевицька газета „Правда“, а за нею й інші, б'є на тривогу зприводу зростання релігійних почувань серед населення СССР.

Недавно в робітничій оселі Биково, віддаленій всього 30 км. від Москви, померла робітниця Озімкова. Вона була визначною комуністичною діячкою і керманичем „стахановської бригади“ у фабриці „Октябрська Революція“. Похорон Озімкової відбувся із участю священика і згідно з церковними приписами та перемінився у велику релігійну манифестацію, що в ній взяло участь кілька тисяч робітників.

Такі і подібні події свідчать про щораз сильніший провал безвірства та безбожницького руху в Совєтах.

---

* В Совєтах опрацювали плян 3-ої „п'ятілєтки“, який має дати у висліді „зріст“ виробництва на два а то й три рази вищий дотеперішнього.

* В комісаріяті закордонних справ у Москві відбулася мин. тижня нарада дипломатичних представників СССР закордоном, співробітників комісаріяту та чільних аґентів Комінтерну, що перебувають у Китаю. На нараді постановлено створити антиніппонський фронт, з участю СССР і комуністичної партії Китаю. В найближчому часі буде підписана між ними відповідна умова, звернена проти Ніппону.

Із світових подій

Що нового в Еспанії?

Національні війська осягнули значні успіхи на баскійському фронті, здобуваючи цілий ряд важних під стратегічним оглядом місцевостей. Повстанці дійшли вже до останньої оборонної лінії Більбао, т. зв. „залізної лінії“. Більбао евакуують. Національні війська віддалені від Більбао всього 12 км.

У зв'язку із анархістичною революцією в Каталонії та невдачами на фронті прийшло до кризи червоного уряду у Валенсії. На місце уряду Лярго Кабалеро, який уступив, має повстати новий уряд, що був би здібний видавати енергійні зарядження та недопустити до ніяких нових заворушень. Постійні заворушення на території червоних викликують дуже від'ємне враження закордоном. Новий уряд утворив соціяліст Неґрін.

Мин. тижня промовляв крізь радіо ген. Франко. Він підкреслив, що червоні намагаються довести при допомозі чужих держав до завішення зброї. Національна Еспанія — говорив Франко, — не сумнівається ні на хвилину про вислід збройної боротьби. Національні війська будуть боротися аж до побіди. „Коли нарід є рішений вмерти або побідити — то немає місця на компроміс. Не будемо ніколи переговорювати з нашими противниками, бо ми змагаємо до цілковитої побіди нової Еспанії. Марксісти можуть й далі вести свої махінації та шукати опертя в Женеві. Щодо нас, то не змінимо нашої думки“.

Англійсько-італійське напруження

Уся світова преса широко і подрібно розписувалася про „коронаційний тиждень“ у Лондоні. Винятком була італійська преса. Вона цю подію цілево й демонстративно промовчала.

Італія не вислала делегації на коронацію англійського короля, а кілька днів перед коронацією відкликала з Англії всіх італійських журналістів та заборонила привозити до себе англійські часописи (за винятком 3-ох, виразно прихильних до фашизму).

Безпосередня причина такої поведінки Італії є та, що Англія запросила на коронацію до Лондону також б. цісаря Абисінії Гайле Селясіє. Обурені італійці, які вважають себе не тільки дійсними, але й правними володарями Абисінії, заявили, що не поїдуть до Лондону, бо вони зовсім не цікаві подивитися на... неґуса.

До погіршення англійсько-італійських взаємин спричинилася теж тривала протиіталійська нагінка англійської преси.

Все це має своє глибше джерело у дійсній і суттєвій причині цього напруження, що нею є англійсько-італійське суперництво за панування на Середземному Морі й у Африці та на Близькому Сході.

Відроджена італійська нація, задивлена у величню традицію старинного Риму, мріє і змагає до відновлення давньої римської імперії у всій її величі і силі. Змагає передусім до того, щоб Середземне Море, — „наше море“, — було направду італійське. І тут Італія мусіла зустрітись із завзятим протиділанням Англії, що на цьому морі досі мала та ще й далі має рішаюче слово. Англія боїться, що цей стан міг би змінитися у великій мірі на її некористь, якщо б в Еспанії переміг ген. Франко, що то за його чинне підпомагання вона нераз і не двічі обвинувачувала Італію.

Італія свідома того, що у своїому змаганні до могутности вона зустріне завзятий спротив не тільки з боку Англії. І тому її зусилля йдуть по лінії передусім творення своєї великої військової сили та змагання до господарської самовистарчальности. Це й знайшло недавно свій вияв та відгомін на засіданні Ради Народної Оборони і в промові Мусоліні на третьому зібранні корпорацій у Римі.

Коротко:

* Першу річницю заснування римської імперії обходила ціла Італія незвичайно врочисто. В Римі відбулася велика парада краєвих і колоніяльних військ. З цієї нагоди до столиці приїхало кількасот тисяч осіб із цілого краю. Теж в Аддіс Абебі святковано цю річницю великою військовою ревією в присутності віцекороля Ґраціяні.

* Ірляндія збойкотувала коронацію англійського короля. Крім цього день перед коронацією Юрія VI. вибухли в Деблїні, столиці Ірляндії, заворушення. Ірляндські республіканці влаштували деменстрацію, як протест проти коронації Юрія VI. теж як короля Ірляндії. Манїфестанти знищили цілий ряд склепових вистав, на яких видніли портрети королівської пари та коронаційні емблеми. Стріляли маніфестанти і поліція. Багатьох демонстрантів поліція тяжко ранила, а багатьох арештувала. В дні 13. травня ц. р. підложена бомба знищила в Деблїні пам'ятник короля Юрія II. — Ірляндія змагає до повного унезалежнення від Англії, чого виявом є теж ухвалена недавно нова ірляндська конституція.

* Щорічно святкує Франція врочисто пам'ять Жанни д' Арк. Цього року дійшло в часі святочного обходу в Тулюзі, в південній Франції, до бурхливої сутички між лівими і правими елементами. Ліві намагалися виламати двері до катедри. Поліція з трудом цьому перешкодила.

* Пруський міністр внутрішніх справ видав розпорядок, силою якого проголосив релігійну секту ген. Людендорфа, т. зв. „Дойче Ґоттеркенитніс“, релігійним визнанням, узнаваним державою так само як католицизм чи протестантизм. Це визнання може бути, подібно як й інші релігії, зазначуване в метриках уродження, вінчання, поліційних мельдунках і тд.

* Німецький міністр пропаґанди Ґебельс промовляв у Данціґу підчас німецького культурного з'їзду. Він мав сказати, що Данціґ мусить належати до Німеччини. Офіційні німецькі круги заперечили це.

* В Парижі арештували Степана Марушіча, одного із головних співробітників Анте Павеліча, провідника хорватської революційної організації „Усташа“. Підозрівають його у підготові атентату на югослав'янського реґента кн. Павла, який переїздив через Париж на коронацію англійського короля до Лондону.

* В Голівуд страйкує 6 тисяч технічних фільмових робітників, які домагаються від працедавців підписання із ними збірної умови та покращання умовин праці. Страйк поширився на цілі З'єдинені Держави Північної Америки.

* В Парижі підписали нову польсько-французьку торговельну умову.

* Кажуть, що Рузвельт має підготовляти скликання у найближчому часі міжнародньої монетарної конференції. Завдання конференції було б: 1. стабілізація валют; 2. устійнення покриття девіз у золоті і сріблі; 3. більш справедливий поділ запасів золота і срібла поміж поодинокі держави, для створення вистачаючого покриття валют та улегшення міжнародньої виміни; 4. улегшення поодиноким державам набування сирівців.

* Світова преса принесла вістку про плянований приїзд Мусоліні до Німеччини для зустрічі з Гітлером. Німецький півурядовий комунікат цю вістку покищо заперечив.

* Начальний арабський комітет оголосив протест проти дальшого припливу жидівських робітників до Палестини.

* На Середземному Морі відбуває маневри французька морська ескадра.

* Італійці хочуть збудувати в Абисинії нову столицю. Аддіс Абеба мала б залишитися тільки торговельним осередком.

* Великі французькі осінні військові маневри відбудуться в часі між 12. і 18. вересня ц. р.

* Всесвітня вистава в Парижі буде отворена 24. травня ц. р.

* Тлінні останки жертв великої летунської катастрофи Цепеліна „Гінденбурґ“ перевезено кораблем до Німеччини.

* Дня 19. травня ц. р. приїзджає на 4 дні до Будапешту італійська королівська пара разом із мін. закордонних справ Чіяно. Останній переведе при цій нагоді важні політичні розмови з угорськими урядовими чинниками.

* У Відні відбулися загальні збори Міжнароднього Деревного Комітету. В цих зборах взяли участь представники деревного промислу Франції, Англії, Італії, Югославії, Австрії, Польщі, Румунії і Чехословаччини.

* В Лондоні відбулася імперіяльна конференція. Взяли в ній участь всі прем'єри доміній і колоній, що приїхали на коронаційний обхід. Предметом нарад конференції були справи закордонної політики й оборони.

* Вже кілька місяців триває повстання гірських племен у Вазірістані, невеличкій країні на північно-західнім пограниччі Британських Індій, що межує з Афґаністаном. Провідником цього протианглійського повстання є „Факір з Іпі“. Підозрівають, що повстання підпомагають Совєти, які мали вислати до Вазірістану аґітаторів, зброю і військових інструкторів.

* Ґанді погрожує, що оскільки англійці не знесуть нової конституції для Індій, яка почала обов'язувати щойно 1. квітня ц. р., то в цілих Індіях почнеться збройна боротьба.

* До президента чеського парляменту Маліпетера стрілив по замкнені засідання сойму млинарський челядник Йосиф Шебек. Куля ранила легко посла Тополіча. Шебек хотів у цей спосіб запротестувати проти монополів і картелів.

* На англійському контрторпедовці „Гунтер“, що находиться на еспанських водах повстав вибух, внаслідок чого згинуло 8 осіб, а 24 було ранених. Підозрівають, що вибух повстав через сторпедування „Гунтера“ німецьким підводним судном.

* Мін. Чіяно виголосив в італійськім парляменті промову про італійську закордонну політику. Він підкреслив добрі взаємовідносини Італії з Німеччиною, Австрією та балканськими державами. Взаємини з Англією не найкращі, становище супроти Союзу Народів критичновичікуюче. Італія старається недопустити до поділу Европи на два ворожі табори у зв'язку з еспанською війною.

* Румунське міністерство внутрішніх справ виготовлює лісту 10.000 чужинців, які мусітимуть покинути Румунію. Виселення відбудеться на підставі закону про охорону праці. На цій лісті буде також багато українців.

* Не зважаючи на пакт про неінтервенцію в Еспанії через Босфор перепливли три еспанські урядові (червоні) кораблі, які везуть зброю із СССР до одної із еспанських пристаней.

* Угорщина у найближчому часі має зірвати постанови мирового договору в Тріянон і перевести в себе дозброєння та встановити обов'язкову військову службу.

* В північно-східніх провінціях Китаю триває посуха від серпня мин. року. Внаслідок того повстав великий голод. Голодує більш як 25 мільйонів людей. В деяких околицях вибухли голодові селянські заворушення та бунти.

* Голод панує теж у полудневій частині французького Марокка, де від 18. місяців не було дощу. Між голодуючими вибухла пошесть тифу.

ГОСПОДАРСТВО

Садівництво в малоземельних господарствах

Одним з найближчих завдань молодого селянського активу, це навчитися раціонального ведення садів. Ця ділянка в нас дико і наосліп проваджена дає переважно мало вартісні ґатунки, а в слід за тим, розмірно приносить малий дохід.

Тимчасом садівництво в наших малоземельних господарствах, може дати далеко більше доходу, чим поля заняті іншими ростинами. Треба тільки цією справою зацікавитися та не робити таких неймовірних похибок, як це звичайно діється досі. Згадати тут треба про те, що похибки в культурі садівництва відбиваються дуже тяжко через цілі десятки літ і водночас приносять замісць користи — втрату. Тому люди, що не мають відповідної підготовки, що не цікавились ближче цією справою, не повинні братися на осліп до садівництва, але передтим переглянути відповідну літературу та порадитися фахівця. Тут наведемо кілька засадничих уваг про загальну управу садів.

На одному морґові можна плекати понад 60 щеп, що по 10 роках раціональної управи дають щорічно понад 3 сотнари овочів з одного дерева. Земля в саді, аж до повного затінення є водночас занята іншими господарськими ростинами, що теж підносять видатність даної парцелі.

Найважніші умови доходового садівництва є такі: 1. добір відповідних ґатунків до клімату і до ґрунту, на якому має рости сад; 2. управа землі в саді; 3. підсилювання дерев поживними складниками; 4. боротьба із шкідниками. При виборі ґатунків слід звернути увагу на це, щоб це були: 1. зимові овочі; 2. витривалі на перехования; 3. витривалі на транспорт, та 4. відпорні на грибкові хвороби. Озимі ґатунки поручається тому, що літні є далеко дешевші, а тим самим менше по платні. Другою не менше важною справою є управа ріллі в саді під окопові та городовину. В старих тінистих садах тримати землю в парі, бо тим рілля провітрюється і стримується випаровування води. Практично робиться це так: В молодих садах управляють окопові і ярини що-річно, аж доки не затіниться сад гіллям. Тоді скопується докладно землю в саді і лишається до половини липня в чистій ріллі. Около 15. липня засівається синій лубін, що до осени виростає. Тоді його приорюється та лишається в скибі знову до 15. липня наступного року, коли знову сіється синій лубін. Таким способом збагачуємо землю в порохнячку та в так важний складник як азот. Окрім того коріння лубіну витягає поживу з глибини землі, та виносить її на поверхню.

Третя засада, це відповідне посилення росту дерев і їхньої відпорности на хороби. Щоб дерева були здорові, росли і родили, треба, додатку вапна, азоту, потасу і фосфору. Вапно впливає на поправу структури ґрунту, відквашує його, спричинює розвій корисних бактерій в ріллі, та надає кращого аромату овочам. Дається 3—5 сотнарів на морґ, що 3 роки. Азот впливає корисно на ріст дерева в гору, та на розвій листя. При городовій управі землі в саді, та при управі лубіну, додаток азоту не потрібний, бо ярину навозиться обірником а лубін сприймає азот з повітря. Потас впливає на ріст дерева вшир, спричинює відпорність на хвороби, на закрашення і смак овочів. Дається по 3 кґ. соли потасової 21% на 1 дерево, або по 5 кґ попелу (не з угля) чи каініту. Фосфор впливає на заложення цвіту та урожай овочів. Дається по 2 кґ супертомасини, чи 2.5 кґ суперфосфату на 1 дерево. Якщо бракне одного з тих складників, то других може бути й далеко більше, однак урожаю не буде.

Притім треба пам'ятати, що таке підсилювання може відбуватися тільки до кінця червня, бо в тім часі дерева закладають буруньки на наступний врожай. Пізніша давка навозів спричинює пізне замикання соків, а тим самим небезпеку замерзання.

Боротьба із шкідниками є завершенням попередних починів. Чотирократне оприскування дерев протигрибковими рідинами, охорона птиць в садах, та охорона помічних комах як зазулька семикрапчаста, щипавка і т. п., що нищать шкідників і їх личинки — забезпечує повний збір дорідних овочів.

Коли перестерігати тих правил, то дерева родитимуть щорічно і рясно.

Слід би згадати, що надмір працездатних рук в наших селах, впряжений до праці в тій ділянці може видобути багато високовартісних продуктів для покріплення здоровля і добробуту українського селянства.

М-р.

Пром-Банк росте!

„Кооперативно - Торговельно - Промисловий Банк“ у Львові скликав на день 8. травня ц. р. пресову конференцію.

Ціллю конференції було обговорення різних актуальних справ із українського господарського життя на тлі дотеперішньої праці та діяльности банку.

Короткий реферат виголосив інжинер А. Мілянич, дир. Пром-Банку. Він порівняв теперішній стан українського господарського життя із станом господарського життя Німеччини 60-тих років та Чехії 90-тих років минулого століття. Як тоді цим країнам, так сьогодні нам треба для нашого господарського відродження якнайбільше промислових банків. Завданням цих банків є мобілізувати наші рідні капітали та оперувати ними після заздалегідь виробленого пляну.

Шляхи для переведення такої внутрішньої капіталізації є такі: 1. дрібна поголовна ощадність, 2. розміщування акцій акційних спілок, 3. випускання облігацій, заставних листів й ін. цінних паперів, 4. готівкові вклади до наших банків, а крім цього 5. уділи в кооперативах, 6. уділи в спілках явних, з обмеженою порукою і командитових.

Треба докласти належних зусиль для вироблення в українській суспільності наставлення до внутрішньої капіталізації.

Інж. В. Яцишин подав історію повстання Пром-Банку та з'ілюстрував статистичними числами осяги його праці. І так: Загальні обороти, які через цілий 1936. р. виносили 722 тисяч, зросли за 4 місяці 1937. р. до суми 1 мільйона 432 тисяч зол. В цьому самому часі виплачено з каси 476 тисяч (в цілому 1936. р. 278 тисяч). Оборотові фонди зросли за 4 місяці 1937. р. від 90 тисяч до 203 тисячі на 1. V. Коли зважити, що в квітні загальний оборот був 553 тисяч, то значить, що Пром-Банк обернув фондами майже 3 рази за місяць.

Клієнти банку починають через банк розплачуватися безготівково, цебто за допомогою чеків, переказів та переливів. Внаслідок цього обороти на біжучих рахунках дорівнюють, а в квітні навіть перевищують касові обороти (186 тис. кас. оборот. поруч 191 тис. обороти біжучі).

Такий спосіб розплачування дає користі клієнтові (менші оплати за порта і менше труду), зменшує значно грошеву тісноту на ринку даного суспільства, спричинює поважну концентрацію капіталів та прискорює грошевий оборот.

Від правильної праці промислових банків залежить у великій мірі доля і темпо розвитку нашого промислу.

З черги Я. Гайвас, референт дрібної ощадности банку, підніс у свойому докладі вагу дрібної ощадности як передумови здобуття капіталів для господарської розбудови.

Успіхи дрібної ощадности залежать у 80% від солідности, систематичности та запалу збирачів. Дрібноощадностева акція Пром-Банку, ведена пропагандою в формі масових анкет, закладанням збірниць і постійною опікою над ними через окремих організаторів, дала такі висліди: на кінець квітня понад 200 збирачів, 46.414, 74 зол. ощадностей, в яких містяться вкладки понад п'ять тисяч вкладчиків. Пересічно на одного вкладчика 8 зл.

Акція ощадности, що є авангардою внутрішньої капіталізації у нас, росте та помалу охоплює щораз ширші верстви суспільности.

Потім говорив про ці справи ще інж. Я. Цімура, організатор дрібної ощадности, після чого відбулася дискусія.

Виїзд на роботи до Латвії.

До 4-го ц. м. виїхало з Польщі до Латвії 14.922 робітників на сезонові рільні роботи (термін виїзду триває до 25-го травня ц. р.). Із перемиського повіту виїхало около 200 робітників, в тому дещо жінок.

Умови такі: Всі робітники дістають помешкання із удержанням, а крім цього мужчини 34 зол., а жінки 30 зол. місячно.

МОЛОДІ ТОРГОВЕЛЬНИКИ СТАЮТЬ ДО ПРАЦІ.

На Установчих Зборах „Товариства Абсольвентів Торговельної Школи „Р. Ш.“, що відбулися дня 16. травня ц. р. зібрані молоді торговельники винесли такі резолюції:

„1) Загальні Збори Абсольвентів Торг. Школи „Рідної Школи“ у Львові дня 16-го травня 1937. р. висловлюють подяку Т-ву „Рідна Школа“ на руки Голови п. дир. Коренця, б. дорогого Директора, за труд над вихованням;

2) Вітають всіх трудовиків і їх почини над розбудовою українського господарського життя;

3) Першим теперішнім своїм обов'язком уважають піддержати свою виховну установу, Торг. Школу „Рідної Школи“, що стоїть перед дуже важним суспільним завданням ширшої розбудови — передусім помогти їй добути головну передумову розвитку під теперішню хвилину: власну відповідну домівку. До співпраці в цьому напрямі закликають в першу чергу всіх, хто з цеї школи вийшов;

4) Вітають теж почин Яворова й інших міст, що організують українське господарське, а зокрема торговельне навчання й виховання;

5) В своїй одиничній і збірній праці кермуватисямуть етичними принципами й вимогами загально-національного інтересу;

6) Гасло „Свій до свого по своє“ ставлять вимогою національної чести;

7) Найкраще допоможуть українському зорганізованому життю та його ідейним змаганням українські установи й підприємства, якщо прийматимуть до справедливо винагороджуваної праці членів Т-ва;

8) Збори закликають членів прихильників і громадянство протиставитись чужинній експанзії на терен українського національного існування інтензивною, солідною розбудовою української кооперації, торговлі й промислу;

9) Збори закликають всіх товаришів піддержувати себе взаїмно в спільних змаганнях, підносити свій фаховий і національно-громадянський рівень для добра нації, свого стану й своїх родинних огнищ“.

ГОСПОДИНСЬКИЙ КУРС ПРИ „СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРІ“ У ЛЬВОВІ.

Курс тривав 6 і пів місяця. Взяло в ньому участь 27. курсанток, переважно селянки. На святочному закінченні Курсу в суботу 15. травня ц. р. провідниця курсу п. др. Кононенко представила запрошеним гостям перебіг праць ведених через пів року. Дівчата мали змогу теоретично й практично ознайомитися з умовинами праці в різних ділянках кооперації й господарства й обов'язками провідниць в різного типу сільських товариствах. При кінці курсу відбулися іспити з усіх вивчуваних на курсі предметів. — Курсантки — говорила п. Кононенко — виявили багато доброї волі й охоти взяти на себе відповідальність за ведення подібних курсів як і праці загалом по селах.

Із добірно владженої виставки самостійних виробів курсанток, переважно з обсягу трикотарства можна було впевнитися, що й цьогорічний курс придався нашим дівчатам. Привиклим до трудового сільського життя курс був може й не надто утяжливий. Був радісною подією пізнати способи в сповнюванні обов'язкової кожній українці народньої праці.

Очевидно в порівнянні з працею в тій же ділянці в інших націй курси „С. Господаря“ дуже незначні. Одначе з того, як рік-річно зростає їхнє значення й запотребування — можемо віщувати багато.

Жиди купують землю

Як подає „ГКЧ“ з 16. травня ц. р. в станиславівськім воєвідстві живе найбільше жидів-хліборобів з усіх воєвідств цілої Польщі. Конскрипція з 1931. року подає, що в жидівськім посіданні находиться 4.947 гект. землі на 45.613.13 гект. цілої території цього ж воєвідства. З землі, призначеної на парцеляцію ще 2.855,7 гект., т. є 9.2% цілого парцеляційного запасу цього ж воєвідства є в жидівських руках.

В роках 1920—35 купило на парцеляції землю 748 жидів (2.4% з усіх інших). **Закуплені жидами парцелі є більші від інших і займають в цілості 2.298,9 гект., ц. є 4.5% усього розпарцельованого в тім часі простору.** Найбільше число покупців-жидів дали повіти Городенка і Снятин (4%), Коломия (3.2%) та Станиславів (2.8%), а найбільше землі перейшло в жидівські руки в повітах Снятин (10.2%), Коломия (1.1%), Городенка (6.3%), Рогатин (5.1%) і Товмач (4.6%) з цілої розпарцельованої в тім часі території.

Найбільше жидів купувало землю в 1920 році (9.1%), а найбільше закупили вони землі в 1934. році (29.8%) та в 1933 (18.2%) з визначених в тих роках на парцеляцію дібр станиславівського воєвідства.

Совєтські порядки

„Вісті“ з 21. квітня подають цікавий репортаж про порядки в м. Хоролі на Харківщині. На головній вулиці цілими вечорами шляються совєтські громадяни, курять тютюн і лузають насіння — й це вся їх культурна розвага. Театр — дуже рідке явище в Хоролі й то, як над'їде якийсь театр, то дає глядачеві, як пишуть самі „Вісті“ — „халтуру“. Частіше зате приїзджають всякі групи гіпнотизерів та других мантіїв. Драмат. гурток бездіяльний. За цілий рік підготував усього одну виставу. Місто розкрите каналами для водопроводу, яких будову перервали. Темної ночі, бо й електростанція працює погано, хорольчани летять коміть головою в канали. Як відомо, Хорол це районний центр!

Господарські новини

Злий стан засівів.

Стан озимини в цілій Европі злий. В Німеччині та Франції внаслідок довготривалих морозів без снігу та лихої погоди розвій озимин спізнився, а частину озимини треба було заорати.

У Совєтах не виконали та не поспіли із весняними засівами так, що з кінцем березня цього року було на 3.87 мільйонів га менше обсіяно як торік. Особливо лихий стан засівів в чорноморській та озівській окрузі.

І тільки в Італії та балканських державах стан засівів добрий і там сподіються гарних жнив.

„Показ можливостей розбудови українського промислу“.

Виставу „Показ можливостей розбудови українського промислу“ у Львові відвідало біля 2.000 осіб. З цього 708 у групах (120 — товариства, 580 — школи).

Залізна руда на Волині.

Багаті зложища високопроцентової залізної руди відкрили біля села Железиців, пов. Рівне.

Українська бетонарня.

В Сокалі повстала українська бетонарня і вирібня кітлиць, плит й ін. бетонарських виробів.

З'ЇЗД УКРАЇНБАНКІВ.

В понеділок дня 17. травня ц. р. відбувся у Львові з'їзд Українбанків в справах розбудови Центробанку в Центральну касу української кооперації й розбудови кредитових кооператив та посилення ощадностевої акції.

МІЖНАРОДНІЙ КООПЕРАТИВНИЙ КОНҐРЕС.

В днях 6—9. вересня ц. р. відбудеться в Парижі міжнародній кооперативний конґрес.

НОВІ ЧЛЕНИ РСУК-у.

Дирекція РСУК-у приняла дня 9. квітня ц. р. в члени Союзу такі кооперативи: „Центральна крамниця“ в Рибниках, дрогобицького пов., „Перемога“ в Трудовачі, „Весна“ в Кругові, золоч. пов., „Селянська Поміч“ в Зем'янці, „Будучність“ в Мошківцях, „Єдність“ у Сливках, „Єдність“ в Хотіні, калуськ. пов., „Згода“ в Чорнокінцях Малих, копичинецького пов., „Українська Самопоміч“ у Луці Малій, скалат. пов., „Любов“ у Сопоті, стрийськ. пов. й „Український Базар“ в Тисьмениці.

Дня 20. квітня ц .р. принято в члени Союзу кооп. „Господарську Поміч“ в Росохачі, коломийського повіту.

КОРОВИ ЗАМІСЦЬ КОНЕЙ.

В Дубенщині почали вживати в малих господарствах коров замісць коней.

ЦІНА ЦЕГЛИ.

В Польщі устійнено максимальну (найвищу) ціну цегли на 62 зл. за 1000 штук. Ціна обов'язує від 25. квітня ц. р. У Львівщині тисячка т. зв. вишневої цегли коштуватиме 47.50 зл., і т. зв. зендрової 49 зл.

Біржа

Ам. дол. 5.28.50—5.26.00, Канад. дол. 5.28.50—5.26.00, Гол. фльорени 290.97—289.25, Фр. франки 23.69—23.55, Шв. фр. 121.10—120.30, Англьфунти 26.17 26.01, Данц. ґульд. 100.20—99.80, Чеські корони 17.50—17.00, Нім. марки 124.00—121.00, Австр. шил. 99.20—98.00, Нім. срібні марки 134.00—131.00.

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 19. травня ц. р.

Ціни за 100 кґ. люзом льоко ваґон-стація навантаження.

Збірна пшен. 750ґр/5%	27.25—28.25
Збірн. жито 694ґр/3%	22.25—23.25
Пашн. ячмінь 621ґр/л.	19.50—20.00
Задощ. легко овес 456	21.50—22.00
Не задощ. овес 444 1%	22.50—23.00
Гречка 10%	25.00—26.00
Жовта кукурудза	19.00—19.50
Червона кукурудза	21.50—22.00
Коноп. сімя	34.00—35.00
Соняшникове сімя	36.00—37.00
Насіння льону 95%	44.00—45.00
Темна вика	18.50—19.00
Сіра вика	17.50—18.00
Червона конюшина	85—90
Конюш. вільна від канянки	105—110
Конюшина вільна від канянки 96-ти проц. чиста	115—110

Ціни не змінені. Тенденція вдержана.

МУКА

Пшен. мука І. А. з міш. 44.50—45.00; пшен. мука І. Б. з міш. 43.50—44.00; пшен. мука І. С. 42.50—43.00; пшен. разова м. 31.75—32.25; житня мука 30 відс. 38.25—38.75; житня разова мука 31.75—32.25.

НАБІЛ

Маслосоюз платив кооперативам в дні19. травня 1937. за 1 кґ. масла пріма десер. бльокового без опакування — 3.25, а 1 кґ. масла дес. бочкового і експортового включно з опакуванням платить дефінітивну ціну 3.30. Яйця 2.65—2.70 зл.

Молоко за 1 л. 18—19 сот.

Тенденція на всі артикули сильна.

З українського життя

„25. літ праці“.

Дня 16. ц. м. обходив Кружок „Р. Школи“ ім. Б. Грінченка (Городецька дільниця) у Львові 25-літній ювілей своєї праці. Кружок видав коротку історію свого існування й діяльности п. з. **„25 літ праці“.**

Посвячення пам'ятника Івана Липи.

У Винниках к. Львова відбулося 16. ц. м. посвячення пам'ятника на могилі Івана Липи, визначного українського письменника і громадського діяча із Наддніпрянщини.

За співання пісень.

Поліція з Курович арештувала дяка Юрка Бабиняка та ще кількох хлопців із села Сасова в Перемишлянщині за співання підчас великодних свят, на могилі стрільця Михайла Багрія, пісень: „Заквітчали дівчатонька“ та „Ой з'орали тії дороги“. Хлопців звільнено, а дяка тримають в арештах.

З'їзд українських природників і лікарів.

В днях 16. і 17. травня ц. р. відбувся у Львові VI. З'їзд українських природників і лікарів.

З'їзд українських музеологів.

В днях 16. і 17. травня ц. р. відбувся в Перемишлі з'їзд представників українських музеїв. Програма з'їзду така:

Неділя, 16. травня: Архиєрейська Служба Божа; Відкриття з'їзду; Звіти обласних музеїв; Звіт музею „Стривігор“ в Перемишлі; Дискусія і внески. По полудні: Відкриття вистави, присвяченої 900-літній річниці культу Пресвятої Богородиці в Україні; Доповідь др. І. Свєнціцького п. з. Розвій українського музейництва; Відвідини музеїв гр.-кат. Капітули, Духовної Семинарії, Стривігора; Спільна вечеря.

Понеділок, 17. травня: Реферати: 1. др. Я. Пастернак: Археологія Перемиської Землі. 2. др. І. Крип'якевич: Перемиське князівство. 3. др. В. Щурат: Малярі Перемиської Землі. 4. о. Р. Лукань ЧСВВ.: Василиянські монастирі в перемиськім повіті. 5. др. Е. Грицак; Перемиські друки 1600—1837. рр. 6. проф. Б. Загайкевич: Перемиські архіви.

За побиття комуністів.

Бережанський суд засудив Степана Безкоровайного і Василя Барана з Потока на 6 місяців в'язниці та Михайла Пасічника з Урманя на 5 місяців за побиття комуністів на фестині в селі Бігце.

Заборона „Свята Моря“.

Освітньо-організаційна Секція філії „Просвіти“ в Миколаєві н. Дн. підготовляла на день 4. травня „Свято Чорноморської Флоти“ при співучасті всіх хорів району. Та дозволу на це свято староство не дало. На телефонічний запит староста відповів, що таке свято це новість у жидачівському повіті і він мусить порозумітися з вищою владою.

Арештування.

В перших днях квітня арештовано Андрія Данчевського, абс. гімн. і Михайла Проціва, народн. учителя, обох із Надітич біля Миколаєва н. Дн. Причина арештування невідома. Арештовані перебувають досі у в'язниці в Стрию.

Нові нафтові джерела у Калущині.

У Калущині, на терені громади Небилів, відкрили нові, досить багаті, поклади нафти. Фірма „Піонер“ законтрактовує у селян право на добування нафти на довший час.

Щоби вшанувати чолову постать Української Революції — Головного Отамана Українських Військ і Голову Директорії У. Н. Р. бл. п. СИМОНА ПЕТЛЮРУ, видали ми у двадцяту річницю Української Революції наліпки з погруддям Головного Отамана.

Ці наліпки просимо розліпити по вікнах у дні смерти Симона Петлюри 25. травня. Гроші, що вплинуть з розпродажі наліпок будуть ужиті в цілості на утворення Фонду ім. С. Петлюри.

„Фонд ім. Симона Пелюри“ даватиме стипендію дітям по вояках Української Армії. Про кількість розпроданих наліпок, висоту грошевого вплину з розпроданих наліпок, як і всі дальші зв'язані із стипендією справи — подамо в пресі.

Видавництво
„Українська Культура“
Львів, Домініканська 11. І.

Горять села.

Від грому згоріло в селі Гороховлині, пов. Станиславів, 9 хат, 12 стоділ, 2 стайні й 7 оборогів — вартости кількадесять тисяч зол. 14 родин залишилося без даху над головою.

В с. Гнійницях, пов. Яворів, спричинили діти пожежу. Згоріло 37 загород. Три роки тому була там теж велика пожежа.

Велика пожежа вибухла в с. Лешневі, пов. Броди і знищила кільканадцять господарств із мертвим і живим інвентарем. Без даху над головою остало 20 родин.

Події в Підгаєччині.

Перед кількома тижнями були в містечку Завалові пов. Підгайці великі протижидівські заворушення. Коли поліція відвозила одного арештованого хлопця на постерунок, жиди його тяжко побили. В цьому побитті мав теж брати участь власник жидівського млина. Від місяця ані одна українська фіра не привезла до цього млина збіжжя. А якщо хтось таки везе, то на віз вскакують якісь хлопці та розпрохують мішки.

Власник млина поширює по селах відозву, підписану також двома українськими адвокатами — др. Бемком із Бережан і мгр. Яворським із Підгаєць, — в якій заперечує свою участь у побитті арештованого хлопця.

Поліція переводить ревізії та арештувала студ. Олексу Масляка і сел. Михайла Моравського.

Ще один прокордонний повіт.

Прикордонним повітом став теж калуський повіт, якого південна границя, дуже невеличка, стикається із чехословацьким кордоном.

За українську мову підчас бранки.

На день 13. травня ц. р. покликано до Янова перед бранкову комісію двадцятьох українських хлопців із Мшани. Від всіх вимагали говорити „урядовою мовою“, але всі вони відповідали тільки по-українськи. Увислідi одного з них — Михайла Модлу з Мшани, що 18. ц. м. мав здавати матуру, предсідник комісії наказав арештувати і з місця присуджено йому 21 днів арешту й відставлено до судових арештів у Янові.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

† Володимир Мороз

український політичний в'язень помер у в'язничному шпиталі у Вісничі дня 9. травня 1937. р. Походив із села Заставча біля Завалова, підгаєцького повіту. Був засуджений у станиславівському процесі Юрка Онишкевича і тов. (арештованих під Надвірною) дня 19. липня 1934. р. на 14 літ в'язниці. Помер на чахотку.

Похорон тлінних останків, що його довершив в'язничний капелян о. др. Осип Кладочний, відбувся дня 11. травня ц. р. на в'язничний цвинтар у Вісничі.

Із рідні не було на похороні нікого.

Пресова вистава на Замарстинові.

Виділ читальні „Просвіти“ на Замарстинові у Львові зорганізував у своїй домівці виставу української преси. Крім краєвої є теж заступлена українська преса з ЧСР, Югославії і Румунії. Вистава триватиме до 19. травня включно.

Арештування в часі Богослуження.

В Бунові, пов. Яворів, арештувала поліція в половині Служби Божої зперед престола 3. травня ц. р. Михайла Завадку (дірігент хору), а крім того Теодора Коп'яка й І. Озимка. В цьомуж селі збезчестив хтось стрілецьку могилу, викопуючи хрест та викидаючи його поза цвинтар.

Дня 4. травня ц. р. перевела яворівська поліція основну ревізію в о. Томашівського в Наконечнім.

Історичні викопалини на Поліссі.

В Давидгородку на Поліссі знайшли при копанні фундаментів під церкву на Замковій Горі історичні пам'ятки з X—XI вв. Відкопано, між ін., останки будівель, предмети щоденного вжитку та 13 дубових домовин, мабуть також із тлінними останками князя Давида, з роду Рюриковичів, основника Давидгородка.

Арештування в Богородчанах.

В Богородчанах арештувала поліція ще 5. березня ц. р. Петра Атаманюка, Михайла Мартинця, Юрія Юсипенка і Володимира Мартинця. Сидять у в'язниці в Станиславові. Причина арештування незнана.

Нове українське товариство.

У Львові відбулися 16. травня ц. р. З'їзд й Установчі Збори Т-ва Абсольвентів Торговельної Школи „Рідної Школи“ у Львові. Ціллю Т-ва, що має стати становим, є дбати про матеріяльну поміч членам, посередничити у вишукуванні для них праці, основувати зарібкові підприємства і т. д.

Головою Т-ва обрано Гната Бійовського.

В Долинщині.

Дня 4. червня ц. р. відбудеться перед окружним судом в Стрию судова розправа проти Ярослава Горбового з Долини арештованого 15. X. 1936. р., якому акт оскарження закидує державну зраду та поширювання протидержавних летючок.

Дня 5. травня ц. р. долинська поліція перевела ревізію у п. Юлії Кілецької з Долини. Шукали за паперами, які будьто би дала їй п. Притулякова, арештована 7. квітня ц. р.

Громадянський Комітет Допомоги Українському Студентству просить складати датки до Пром-Банку переказом або чеком П.К.О. на конто 506.778 з дописокою для Комітету студ.

Нам пишуть:

ІЗ ЛЬВІВЩИНИ.

25-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ КРУЖКА Й ШКІЛ „Р. Ш.“ ім. Б. ГРІНЧЕНКА у ЛЬВОВІ.

Ювілей відбувся в днях 15. і 16. травня. В програмі: в суботу поминальне богослуження в храмі св. Юра за померлих членів Кружка, учителів й учеників і папнахида в Рудні за одну з добродійок Кружка. В неділю богослуження в храмі св .Юра в наміренні Кружка, посвячення прапору хлоп'ячої школи й на закінчення Ювілею Академія.

Академія улаштована силами обидвох шкіл ім. Грінченка лишила по собі симпатичне враження. Найкраще списалася дівоча школа. Всі її самостійні точки випали зовсім бездоганно. Направду талановита молоденька декляматорка вив'язалася зо своєї ролі прекрасно, зокрема, коли брати виконання дійсно важкої декламації Л. Українки — Контра спем сперо. Картинка Ю. Шкрумеляка трохи штучна. Можливо з причини тенденційности, очевидно в цьому випадку конечної. Хлоп'ячий хор слабший, здається через злий підбір пісень.

У загальному слідно було в улаштованому ювілею дбайливість і старання так вчителів як і виконавців. І слідно теж як що раз то зростає в маленьких серцях маленьких дітей нашії щира віддана любов і прив'язання до „Р. Школи“.

СВЯТО Т. ШЕВЧЕНКА НА ЛИЧАКОВІ.

Шевченківські роковини відсвяткували чит. „Просвіта“ й Т-во „Сокіл“ IV на Личакові концертом, що відбувся дн. 25. IV. ц. р. Скромна, але дбайливо підготована, програма розпочалася „Заповітом“, що його відспівав місцевий муж. хор під проводом п. О. Сідора. Вступне слово виголосив бадьоро та зрівноважено ред. Б. Кравців. Після промови дитячий хор школи кн. Льва під проводом п. дир. С. Гавриціка відспівав дві пісеньки „Ой діброво“... Степового й „Літа орел“ Лисенка. Змушений оплесками до наддатку — проспівав хор: „Поклін Тобі Кобзарю“.

Помітне враження зробила на присутніх деклямація п. Р. Темницької „Послание“. Глибоке відчуття твору та безпосередня щирість його інтерпретації при одночасному опануванні голосової техніки та бездоганній дикції ставлять п. Руту Темницьку поруч найбільш талановитих наших молодих декляматорок. Маленька М. Ломагівна своїм форт. сольом „Сумна історія“ Кренцліна підбила серця слухачів. Довго невгаваючі оплески й викликування були нагородою малій солістці.

З черги, по короткій перерві, муж. хор відспівав „Чого мені тяжко“ Волошина. З правдивою приємністю слухала публика деклямацію „Наймичка“ у виконанні Соні Вовкивної уч. III. кл. шк. ім. кн. Льва.

Знову муж. хор (Кудрика „Дума про зруйнування Січи“ й Воробкевича „У широкую долину“) і як остання точка програми, інсценізація „Мені тринадцятий минав“ у постанові режисера п. Е. Мельника. Свято закінчено відспіванням національного гимну.

Наприкінці одна заввага під адресою личаківського громадянства: час уже приходити точно на подібні імпрези, як остання, і своїм спізненням не робити труднощів організаторам свята.

З ЖИТТЯ РУДНА.

Хто їздить залізничим шляхом Львів-Городок, то певно спостеріг, що по правім боці шляху в сусідстві церкви Рудна на місці давних руїн, пишається гарний, хоч на зовні ще невикінчений дім. Цей дім призначений на приватну українську школу, якої брак Рудно так дуже відчуває. Дім двигнений сотиковими датками і мозольними руками завжди жертвенного громадянства. Одначе не ціле громадянство жертвувало і будувало. Були такі, що тішились із заложеними руками приглядалися і, кепкуючи собі з так важної справи як будова рідного дому, тієї твердині села, думали: ану побачимо, чи що з того путнього вийде. І вийшло. Їм на смуток, а на радість тим, що їм добро Рудна лежить на серці, що будували не криком, не самохвальбою по часописах, не жебранням жертв по газетах, не усуванням від праці особистих противників на те, щоб на їх місці самим нічого не робити. На жаль так чинять нераз люди інтелігентні з вищою або що найменше середньою освітою, які демагогічними виступами і палкими промовами хочуть собі здобути авторитет провідників, забуваючи, що хто хоче приказувати, той мусить найперше вміти і х о т і т и служати.

В новім домі Кружок „Рідної Школи“ 9. травня ц. р. уладив Свячене при участі 52 осіб. Рудно числить около 500 дорослих громадян. Інтелігентна наша молодь, що „репрезентує“ нині село, замісць дати приклад селянській і робітничій молоді і прийти на Свячене і призадуматися над тим, щоб якнайскорше вже урухомити свою рідну школу й охоронити дітей перед винародовлюванням, веліла користати з гарної весняної погоди. Це приємніше їм здається, ніж сидіти в так мало-притягаючих рідно-шкільних мурах.

С. МАКСИМОВИЧ.

ІЗ СКІЛЬЩИНИ.

ЗАБОРОНА СВЯТА В ЧЕСТЬ М. МІХНОВСЬКОГО.

Читальня „Просвіти“ в Стинаві Вижній підготовила на 9. травня ц. р. свято в честь Миколи Міхновського. Дозвіл із староства в Стрию одержано, одначе внаслідок непогоди свято перенесено на 16. травня. Тимчасом поліція із Любінців повідомила організаторів свята, що староство відкликало свій попередній дозвіл. Староста заявив їм, що дозвіл дасть, якщо на це згодиться... командант поліційної станиці в Любінцях. Цей не згодився і свято не відбулося.

Село Стинава Вижна є національно-свідоме і діяльне. Є тут читальня „Просвіти“, Кружок „Рідної Школи“, „Сільського Господаря“ і кооператива, що розвивається добре. Найдіяльнішим є Кружок „Р. Школи“.

Та не є тут все ще так, як повинно бути. Багатьох із старшого громадянства стоїть осторонь життя села і навіть не вся молодь бере чинну участь у громадянській праці.

Ця праця усім своїм тягарем лягає на одиниці, головно зпоміж молоді. Треба вірити, що зусильним змаганням цих ідейних одиниць вдасться врешті притягнути і зацікавити громадянською працею загал села, передусім загал молоді. Тоді й висліди тієї праці будуть напевно більші і кращі як досі.

Перепони не повинні нікого зражувати і знеохочувати. Їх треба перемагати. Гість.

ІЗ ЖУРАВЕНЩИНИ

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО.

Здавалося, що по арештуванні п. Кунди, організатора Філії „Просвіти“ в Журавні завмре ввесь культурно-освітній рух. Одначе так не сталося — Філія всежтаки й далі рухлива, доказом цього є хочби два донцерти: Крутянський і Шевченківський, дальше ряд проєктованих переплетничих курсів, з яких щоправда тільки один відбувся. Інші з незалежних від Філії причин не відбулися, бо арештовано п. Мазура — інструктора.

В неділю 25. квітня ц. р. відбулося в Журавні Повітове Свято в честь Т. Шевченка. Свято почалось Заповітом — Омельського у виконанні місцевого читального хору. Опісля виголосив глибоко продуману та змістовну промову делегат Матірнього Т-ва ред. В. Глібовицький. У музично-вокальну програму свята увійшли продукції хорів читалень: місцевої, під проводом п. К. Гарасимовича, із Старого Села під проводом п. Попадина та з Володимирець під провором п. П. Колоса. Найкраще враження викликав журавенський хор, але й інші хори особливо хор із Старого Села своїм голосовим матеріялом та своєю карністю вибивався на передове місце. Деклямації (Доля — Шевченка, Кобзар — М. Матіїв-Мельник, Суботів — Шевченко та Осії XIV гл.) і декляматори стояли на висоті свойого завдання. На особливе вирізнення заслуговують п. Ю. Пилипів та У. Салалуй (Осії XIV гл.). Свято закінчено національним гимном (цим разом відспівання досить поправно.) Наприкінці слід звернути увагу, що в часі виконування поодиноких точок не слід із салі виходити, як це мало імсце останнім разом.

Публики як на повітове свято замало, хоча могло бути більше, бо погода дописала.

С-ОР.

З ЯВОРІВЩИНИ

В БУНЕВІ Й ОКОЛИЦІ.

В селі Бунові, яворівського повіту, йдуть невпинні тертя серед громадянства. В селі є священик-москвофіл, який потягнувши за собою частину громадян, виступає проти всього, що українське. І так довгі літа ведеться в Бунові боротьба між молочарнею і „патронаткою“, що її піддержував священик, не вгаваючи виступи проти кооперативи і читальні.

Цього року в лютому була спроба із сторони невідомих людей підпалити кооперативу. Злочинці пообдирали стіну, щоб добитися до дерева та шматами замоченими в нафті спалити кооперативу. Але це їм не вдалося.

Недавно ж громадяни Бунова поставили хрест на могилі стрільця УГА Панька Колодика з Іваників, що поляг підчас Визвольних Змагань в бою під Судовою Вишнею і е похоронений в Бунові. Хрест цей стояв около 1 місяця. З Великого Понеділка на Второк незнані люди викинули цей хрест і поставили трираменний хрест на цьому місці. Наче у відповідь хтось зірвав два рамена і лишився знову однораменний хрест. В зв'язку з тим поліція арештувала кількох молодих членів Читальні Коп'яка Федора, Матвієва Івана, Озимка Мих. і диригента хору Завадку. По 24 год. звільнено всіх з винятком Коп'яка Федя, якого відставлено до судових арештів в Краківці.

Мім іншими закидають йому, що підчас Великодніх Свят влаштував збірку на якісь „політичні“ цілі.

В Неконечному коло Яворова перевела держ. поліція ревізію в отця Р. Томашівського. Вислід ревізії був негативний. За чим шукали невідомо.

С.

Управа Клюбу Українських Емігрантів у Львові цим повідомляє Ш. Громадянство, що через зміну свого помешкання, Клюб при пл. Бернардинській, хвилево припинив харчівню і працю до часу винайлення нового льокалю. — Управа Клюбу.

НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ ЗЛОЖИЛИ:

Громадянство й інституції Перемишлянщини 132.25 зл. в тому Борщів 6.70, Подусільна 3.65, Волків 3.80, Унів 8.80, Сверж 5.—, Янчин 3.30, Дусанів 2.40, Подусів 10.55, Коросно 5.25, Чемеринці 2.—, Утіховичі 6.25, „Союз. Укр.“ Перемишляни 14.— Громадянство Перемишлян й інституцій 60.55. — Разом зложено 132.25 зл. Студенти Б. зложили 41.05 зл.

ПОДЯКА.

Складаю щиру подяку своїм друзям, як і тим, що склали на їх руки допомогу для мене, і тим, що в свято Воскресення Христового мене відвідували у в'язниці. За всю піддержку і справлену мені радість щире усім Спасибіг.

БАРДИҐУЛА ВАСИЛЬ
Болшівці.

Конкурс

Головний Виділ Товариства „Просвіта“ у Львові розписує отсим конкурс на одноразові стипендії по 100 зл. із стипендійного фонду ім. К. Валецького.

Про ці підмоги можуть старатися ученики (ці) середніх шкіл, селянського походження. Першенство має рідня Федора Валюка з Олексинець, потім інші ученики з Олексинець, далі з Шершенівець, й опісля з Борщівського повіту взагалі, а в браку попередніх з інших повітів.

Подання треба вносити до Головного Виділу Товариства „Просвіта“ у Львові (Ринок 10) найдалі до 31. V. 1937. р., долучаючи: а) останнє шкільне свідоцтво, б) свідоцтво незаможности, в) посвідку дирекції дотичної школи, г) опис життя, а своякі фундатора також документи, які стверджували би це посвоячення.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові.

Від Адміністрації

Вп. Ганущак Василь, Долп. Ми не одержали Вашого попереднього листа, тому й не вислали часопису.

Вп. Курій Ан. Топ. До кінця року ще 2.80 зл.

Вп. Поліщук Гр. Лемеш. Передплата заплачена до половини квітня.

Вп. П'ясецький Ст. Піла. Не залягаєте нічого.

Вп.供Бородайко Волод. У. З. Гроші надані 19. І. одержали. Передплата заплачена до кінця березня. Часопис постійно висилаємо. Залеглість можна висилати переказом „Голосу“. „Обрії“ не виходять.

Вп. Сторощук Мих., Букач. Передплата заплачена до кінця квітня.

Вп. Цебринська Ст. Г. Вел. Залеглість 60 сот.

Вп. Бардигула Вас. Болш. Останню посилку в сумі 1.50 зл. одержали ми 20. IV. ц. р.

В НАШІЙ АДМІНІСТРАЦІЇ ЗЛОЖИЛИ:
НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ:

Складка великодня, Улазів зл. 6., Молодь Ґермаківки зл. 6.80, Кр. Р. Школи і С. Українок Підмихайлівці (свячене) зл. 13, Молодь с. Горбкова з нагоди Воскресення зл. 6.50, Олексів Ст. Чортків зл. 5, Ф-ма „Залізний Базар“ Чортків зл. 2, Ф-ма „Блават“ Чортків зл. 2., Семинаристи Мал. Семинарії, Рогатин замісць свят. побажань зл. 14.

НА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ:

Кр. Р. Школи і С. Українок, Підмихайлівці зл. 5.50 (свячене).

НА РІДНУ ШКОЛУ:

Куціль Микола, Яворів к. Дол. з нагоди писанки зл. 3.

ДЛЯ МАТЕРІ-ВДОВИ:

Семинаристи Малої Семин. Рогатин, замісць свят. побажань зл. 5.

НА ПРЕС-ФОНД „ГОЛОСУ“:

Залізняк Василь, Попелі 1.—, Ковальчук Михайло, Гумниська 1.—, Службовики кооп. Союзу, Радехів 2.— зл.

Семинаристи Малої Семин. Рогатин, зл. 3.

Відновлюйте і присилайте передплату

Видає БОГДАН КРАВЦІВ. — Редагує Колегія. — За редакцію відповідає БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ. — Урядові години Редакції: від 10—13. Адміністрації від 8—15.
Друкарня Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові. Чарнецького 26.

КОМУНІКАТ.

Комісія Виховних Осель і Мандрівок Молоді (КВОММ) при Українськім Краєвім Товаристві Охорони Дітей і Опіки над Молоддю у Львові організує літом 1937. р. ось такі табори:

I. Для дітей у віці від 7—9 літ два табори у Старяві й один у Космачі.

II. Для дітей у віці 10—13 літ два табори на Остодорі к. Підлютого.

III. Для молоді у віці 13—18 літ два табори на Соколі к. Підлютого.

IV. Для молоді у віці 16—20 літ два табори в Брустурах.

V. Для фахово працюючої молоді вище 14 літ табор на Соколі коло Підлютого і в гірській околиці.

VI. Для молоді вище літ 18 мандрівні табори на Гуцульщині, Бойківщині і Лемківщині.

Адреса для зголошень й інформацій: Львів, вул. Чарнецького 26. Комісія Виховних Осель.